

Chronický ekzém rukou a jeho léčba v dermatologické praxi

MUDr. Linda Vavříková, MUDr. Martin Tichý, Ph.D.

Klinika chorob kožních a pohlavních, Lékařská fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Chronický ekzém rukou je multifaktoriální onemocnění, které může výrazně ovlivnit kvalitu života a pracovní schopnost. V populaci je běžný, častější incidence je u některých profesí. V následujícím sdělení se věnujeme klasifikaci ekzému na základě etiologie a morfologických znaků a základním vyšetřovacím a terapeutickým postupům.

Klíčová slova: ekzém rukou, kontaktní dermatitida, klasifikace, etiologické subtypy.

Chronic hand eczema and its treatment in dermatological practice

Chronic hand eczema is a multifactorial disease that significantly affects quality of life and work ability. It is common disease in general population and especially in certain professions. We focus on the classification of eczema based on etiology and morphological features, as well as its examination and therapy.

Key words: hand eczema, contact dermatitis, classification, etiological subtypes.

Úvod

Ekzém rukou je zánětlivé onemocnění kůže, postihuje dlaně a hřbety rukou, prsty a zápěstí. Ve 20–30 % postihuje současně i plosky (1). Subjektivně je přítomno svědění, v některých případech až bolestivost. Dle délky trvání a odezvy na léčbu rozdělujeme ekzém na akutní a chronický.

Akutní ekzém trvá méně než 3 měsíce a k exacerbaci dochází maximálně 1× ročně.

Chronický ekzém rukou je multifaktoriální onemocnění. Jedná se o častý zdravotní problém, který může výrazně ovlivnit kvalitu života, pracovní schopnost i psychickou pohodu postiženého. Více než polovina případů je spojena s profesní expozicí. Je definován délkou trvání déle než 3 měsíce, průběh je rekurentní. Během roku dojde nejméně ke dvěma vzplanutím po předchozím zhojení (1, 2). Prevalence onemocnění je 9,1 %, častěji jsou postiženy ženy (2, 3).

Rizikové faktory

Mezi rizikové faktory ekzému rukou řadíme atopickou dermatitidu v dětství, přetrvávající atopickou dermatitidu, ženské pohlaví,

kontaktní alergie, kontakt s iritancii (voda, detergenty, rozpouštědla, minerální oleje, hygienické prostředky, chemikálie), chladné a studené prostředí, nízkou vlhkost v místnosti, kouření, stres, nižší socioekonomický status (1, 5).

Ekzém rukou se častěji vyskytuje u některých profesí, např. kadeřnice, uklízečky, zdravotníci, pracovníci v průmyslu. Téměř polovina případů chronického ekzému rukou je asociována s expozicí alergenům a iritancím v pracovním prostředí (1, 2, 3, 4).

Klinický obraz

Akutní ekzém rukou je charakterizován erytémem, edémem, výsevem papul, vezikul až bul (Obr. 1).

U chronického ekzému klinicky nacházíme lichenifikaci, hyperkeratózu, krusty, olupování, fisury (Obr. 2) (4).

Histologický obraz závisí na stadiu choroby. V akutní fázi je přítomna výrazná spongióza. V chronickém stadiu převládá akantóza epidermis s hyper- a parakeratózou, v dermis bývá přítomen perivaskulární lymfocytární infiltrát (5).

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Dermatol. praxi.* 2026;20(1):6-10

<https://doi.org/10.36290/der.2026.008>

Článek přijat redakcí: 26. 2. 2026

Článek přijat k tisku: 11. 3. 2026

MUDr. Linda Vavříková

Linda.Vavrikova@fnol.cz